

bełutau
107

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.008.03.2022

Roman Nowakowski
Wójt Gminy Chocień
Urząd Gminy w Choceniu
ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/024 Utrzymanie i ochrona obiektów inżynierskich w ciągu dróg samorządowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

Wpł. 15.07.2022 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Choceniu ¹ , ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień
Kierownik jednostki kontrolowanej	Roman Nowakowski, Wójt Gminy Chocień ² od 13 listopada 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzanie informacji ich dotyczących. 2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę drogowych obiektów inżynierskich. 3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich. 4. Utrzymanie w należytym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych ³) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli będą miały znaczenie dla oceny kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Andrzej Grzymysławski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/68/2022 z 19 kwietnia 2022 r. 2. Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/67/2022 z 19 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Wójt”.

³ Czynności kontrolne zakończono 23 czerwca 2022 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Powyższą ocenę sformułowano na podstawie stwierdzonych w toku kontroli i opisanych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości, które dotyczyły: – nieuwjęcia obiektu mostowego w ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz nieprowadzenia książki drogi, w ciągu której usytuowany był ten obiekt; – nieustalenia numerów ewidencyjnych dla przepustów i mostu; – nieprzekazania do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad⁶ informacji o sieci dróg publicznych za lata 2019 i 2020 i przekazania z opóźnieniem informacji za 2021 r.; – nieopracowania projektu planu rozwoju sieci drogowej; – nieopracowania projektów planu rozwoju sieci drogowej oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich; – nieuwjęcia w księgach rachunkowych i nieinwentaryzowania obiektu mostowego; – braku przeprowadzenia w okresie objętym kontrolą obowiązkowych okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich; – niezakończenia w 2020 r. i 2021 r. dziennika objazdu dróg, – zastosowania niewłaściwych barier ochronnych lub ich braku na siedmiu z 10 poddanych oględzinom obiektach inżynierskich oraz braku balustrad zabezpieczających ruch pieszych i rowerzystów na jednym spośród tych obiektów. Obiekty inżynierskie występujące na zarządzanych przez Wójta drogach gminnych utrzymywano w należyтым stanie technicznym. Jednakże, ze względu na stwierdzone istotne nieprawidłowości w pozostałych kontrolowanych obszarach, nie mogło to stanowić podstawy do ustalenia innej niż negatywnej oceny ogólnej kontrolowanej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Ewidencjonowanie drogowych obiektów inżynierskich
Opis stanu faktycznego	1.1. W Urzędzie był sporządzony wykaz 97 dróg gminnych⁸, obejmujący 32 drogi⁹, w ciągu których wykazano 46 przepustów o średnicy od 30 do 120 cm. Powyższy wykaz zawierał dane dotyczące m.in. wymiarów tych przepustów i rodzaju materiału,

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „GDDKiA”.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ O długości łącznie 120,856 km.

⁹ O długości łącznie 77,259 km

z jakiego były zbudowane. W Urzędzie posiadano także opracowaną mapę sieci dróg gminnych z naniesioną lokalizacją ww. przepustów¹⁰.

(akta kontroli str. 9-17)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w trakcie kontroli NIK stwierdzono usytuowanie w ciągu drogi gminnej nr 190792C Śmiłowice-Śmiłowice Park obiektu mostowego¹¹, nieujętego w żadnej z ewidencji prowadzonych w Urzędzie. Obiekt ten nie miał nadanego jednolitego numeru inwentarzowego oraz założonej książki obiektu mostowego. W Urzędzie nie prowadzono wykazu obiektów mostowych. Dla drogi, na której znajdował się ww. most nie było założonej książki drogi¹².

W ciągu dróg gminnych nie występowały obiekty inżynierskie inne, niż przepusty i most.

(akta kontroli str. 9-11, 158-162, 179-249, 252-256)

1.2. Przepusty zlokalizowane w ciągu dróg Gminy Chocień nie miały nadanych numerów ewidencyjnych, a most w ciągu drogi nr 190792C Śmiłowice-Śmiłowice Park, jednolitego numeru inwentarzowego¹³.

(akta kontroli str. 9-10, 98-102)

1.3. W Urzędzie były sporządzone wg obowiązujących wzorów informacje o sieci dróg publicznych za lata 2019-2021. Informacje za lata 2019 i 2020 nie zostały przekazane do GDDKiA, a informację za 2021 r. przekazano drogą elektroniczną 13 maja 2022 r.¹⁴, po terminie określonym w § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach¹⁵.

(akta kontroli str. 55-69, 169-178)

1.4. W okresie objętym kontrolą zadania związane z zarządzaniem siecią dróg Gminy Chocień oraz obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągu tych dróg realizował jeden pracownik, zatrudniony na stanowisku do spraw budowy i modernizacji dróg w Referacie Drogowo-Budowlanym¹⁶, pełniący funkcję kierownika tego referatu. Pracownik ten posiadał wykształcenie średnie techniczne, ponad czterdziestoletni staż pracy na stanowiskach związanych z zarządzaniem drogami oraz ukończone szkolenia z zakresu umów o roboty budowlane i kosztorysowania w budownictwie.

W Urzędzie nie było przyjętych wewnętrznych procedur, dotyczących nadzoru, kontroli stanu technicznego i przeglądów okresowych drogowych obiektów inżynierskich oraz prowadzenia dla tych obiektów wymaganej dokumentacji ewidencyjnej.

Wójt potwierdził, że Urząd nie posiada sformalizowanych procedur dotyczących kontroli stanu technicznego i przeglądów obiektów inżynierskich w ciągach dróg

¹⁰ Dla dróg gminnych nie było obowiązku sporządzania map techniczno-eksploatacyjnych, o których mowa w §12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz. U. Nr 67, poz. 582; dalej: „rozporządzenie w sprawie numeracji i ewidencji”).

¹¹ Nad rzeką Lubierką (kilometraż drogi 190792C 0+370). Zarządca drogi nie dysponował danymi identyfikacyjnymi i technicznymi obiektu. W wyniku oględzin stanu technicznego ww. obiektu ustalono: materiał konstrukcyjny - rama żelbetowa; pomost (płyta żelbetowa zespolona z dźwigarami stalowymi) o wymiarach: 4,7 m długości i 6 m szerokości.

¹² Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

¹³ Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

¹⁴ Informację w tym zakresie uzyskano od GDDKiA w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

¹⁵ Dz. U. Nr 67, poz. 583; dalej: „rozporządzenie w sprawie sporządzania informacji o sieci dróg”.

¹⁶ Dalej: „Referat”.

gminnych, prowadzenia i aktualizowania dokumentacji oraz ustalania rzeczowych i finansowych potrzeb remontowych tych obiektów. Dodał, że typowanie obiektów do remontu odbywa się przed rozpoczęciem prac projektowych planowanego do przebudowy odcinka drogi; wówczas określany jest jego zakres.

(akta kontroli str. 70-87, 98-102)

1.5. Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)¹⁷, drogi Gminy Chocień, w ciągu których zlokalizowane były przepusty, były ujęte w prowadzonej w Urzędzie ewidencji środków trwałych w grupie 2. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej, podgrupa 22. Infrastruktura transportu, rodzaj 220. Autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe. Powyższe środki trwałe były zaewidencjonowane w kwotach obejmujących ich wartość początkową wraz ze zwiększeniami, wartość umorzeń oraz wartość netto.

W ewidencji środków trwałych nie było ujętego obiektu mostowego usytuowanego w ciągu drogi gminnej nr 190792C Śmiłowice-Śmiłowice Park. W okresie objętym kontrolą ww. obiekt nie był inwentaryzowany.¹⁸

(akta kontroli str. 88-97, 255-256)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Usytuowany w ciągu drogi gminnej nr 190792C Śmiłowice-Śmiłowice Park obiekt mostowy nie znajdował się w ewidencji, o której mowa w art. 10 ust. 11 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych¹⁹. Przytoczony przepis zobowiązuje wójta jako zarządcę drogi gminnej²⁰ do prowadzenia ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów²¹, której częścią jest wykaz obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów²². W konsekwencji, dla obiektu mostowego nie prowadzono również książki obiektu mostowego wymaganej § 9 ust. 1 pkt 4 w zw. z § 13 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji.

(akta kontroli str. 9-11, 179-249, 252-256)

2. Dla drogi gminnej nr 190792C Śmiłowice-Śmiłowice Park, w ciągu której znajdował się ww. obiekt, nie było założonej książki drogi, wymaganej § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji. Zgodnie z tymi przepisami książka ta powinna być prowadzona oddzielnie dla każdego odcinka drogi przez wójta jako zarządcę drogi gminnej i stanowić część ewidencji.

(akta kontroli str. 164-166, 179-181)

3. Przepusty (46) i most zlokalizowane w ciągu dróg gminnych nie miały ustalonych numerów ewidencyjnych, co było niezgodne z § 6 ust. 1 i § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji. Zgodnie z przytoczonymi przepisami wójt jako zarządca drogi gminnej ustala numer ewidencyjny dla przepustów i obiektów mostowych.

(akta kontroli str. 9-10, 98-102)

4. Zarządca dróg gminnych nie przekazał do GDDKiA informacji o sieci dróg publicznych za lata 2019 i 2020, a informację za 2021 r. przekazał 13 maja 2022 r., tj. 43 dni po terminie określonym w § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania

¹⁷ Dz. U. poz. 1864; dalej: „rozporządzenie w sprawie KŚT”.

¹⁸ Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

¹⁹ Dz. U. z 2021 r., poz. 1376, ze zm., dalej: „u.d.p.”.

²⁰ Art. 19 ust. 2 pkt 4 u.d.p.

²¹ Dalej: „ewidencja”.

²² § 9 ust. 1 pkt 6 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji.

informacji o sieci dróg. Zgodnie z tym przepisem formularz danych w tym zakresie powinien zostać przekazany do Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad raz w roku w terminie do końca pierwszego kwartału, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

(akta kontroli str. 55-69, 169-178)

5. Obiekt mostowy usytuowany w ciągu drogi gminnej nr 190792C Śmiłowice-Śmiłowice Park nie został ujęty w ewidencji ilościowo-wartościowej środków trwałych. Nieujęcie tych składników majątkowych było niezgodne z art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²³. Przepisy te stanowią, że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym oraz, że księgi te powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco.

W okresie objętym kontrolą ww. obiekt nie był inwentaryzowany, mimo obowiązku wynikającego z art. 26 ust. 1 pkt 1 uor.

(akta kontroli str. 88-97, 255-256)

Wójt oraz Zastępca Wójta potwierdzili zaistniałe nieprawidłowości i podali, że ich przyczyną (pkt 1-2, 4) były braki kadrowe i znaczne obciążenie obowiązkami pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z zarządzaniem drogami. Odnośnie pkt 5 wskazano, że w ewidencji środków trwałych była cała droga. Zapewniono także, że dokonana zostanie inwentaryzacja obiektu mostowego. Wyjaśniający nie podali przyczyn nieprawidłowości nr 3.

Odnośnie wyjaśnień, dotyczących ujęcia w ewidencji środków trwałych drogi nr 190792C, NIK wskazuje, że zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia w sprawie KŚT, obiekt mostowy zlokalizowany w ciągu ww. drogi stanowi odrębny od niej środek trwały, sklasyfikowany w grupie 2. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej, podgrupa 22. Infrastruktura transportu, rodzaj 223. Mosty, wiadukty, estakady, tunele - i jako taki, winien być zaewidencjonowany w księgach rachunkowych, niezależnie od drogi, na której jest usytuowany.

(akta kontroli str. 101, 166, 256)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie ze względu na nieprowadzenie wymaganej ewidencji dla drogi nr 190792C i zlokalizowanego w ciągu tej drogi obiektu mostowego, nieustalenie numerów ewidencyjnych dla przepustów i mostu oraz nieprzekazanie do GDDKiA informacji o sieci dróg publicznych za lata 2019 i 2020 i przekazanie z opóźnieniem informacji za 2021 r.

OBSZAR

2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na utrzymanie i ochronę drogowych obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

2.1. Zarządca dróg Gminy Chocień nie posiadał opracowanego i uchwalonego przez Radę Gminy planu rozwoju sieci drogowej.

(akta kontroli str. 98-102)

²³ Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.

2.2. W Urzędzie nie było opracowanego projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony drogowych obiektów inżynierskich.

Wójt podał w wyjaśnieniach, że potrzeby rzeczowo-finansowe w powyższym zakresie były określane w budżecie Gminy i wieloletniej prognozie finansowej, a wybór odcinków dróg do objęcia inwestycjami następował na podstawie wyników oceny stanu technicznego dróg i obiektów inżynierskich oraz zgłaszanych przez lokalną społeczność potrzeb w tym zakresie. Dodał, że potrzeby te znacznie przekraczają możliwości finansowe Gminy, ale wszystkie wnioski są uwzględniane w planach finansowych, a ich realizacja rozłożona jest w czasie.

(akta kontroli str. 18-54, 98-102)

2.3. W Urzędzie nie planowano i nie ewidencjonowano wydatków w szczególności umożliwiającej wyodrębnienie nakładów na poszczególne elementy składowe dróg, w tym na przepusty.

Z wyjaśnień Wójta oraz przedłożonych kosztorysów powykonawczych dotyczących przebudowy dróg gminnych nr 190714C i 190719C wynikało, że w okresie objętym kontrolą wykonano remonty dwóch przepustów, na które w 2020 r. poniesiono nakłady w wysokości łącznie 23,4 tys. zł

Wójt podał, że plany wydatków na lata 2020-2022 w części dotyczącej budowy, przebudowy, remontów i utrzymania dróg aktualizowano z powodu wzrostu cen towarów i usług, przesunięcia terminu naboru wniosków o dofinansowanie, a także z uwagi na konieczność realizacji innych zadań (np. wymiany rur azbestowych). Dodał, że monitorowanie realizacji ww. planów odbywa się poprzez kontrolowanie wydatków oraz nadzorowanie prowadzonych robót pod kątem zgodności z dokumentacją techniczno-przetargową.

(akta kontroli str. 101-110)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Wójt jako zarządca dróg Gminy Chocień nie posiadał opracowanego projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg i drogowych obiektów inżynierskich. Było to niezgodne z art. 20 pkt 1 i 2 oraz art. 35 ust. 1 u.d.p.

Wójt podał w wyjaśnieniach, że zadania inwestycyjne i potrzeby finansowe dotyczące dróg określone zostały w budżecie gminy, wieloletniej prognozie finansowej, strategii rozwoju gminy i planach rozwoju miejscowości.

NIK zauważa, że art. 20 pkt 1 u.d.p. jednoznacznie określa obowiązek opracowania przez zarządcę drogi projektu planu rozwoju sieci drogowej, a art. 35 ust. 1 tej ustawy nakazuje sporządzenie i okresowe weryfikowanie tego planu. Wymóg opracowania projektu planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich zawarto w art. 20 pkt 2 u.d.p.

(akta kontroli str. 18-54, 98-102)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie ze względu na nieopracowanie projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg i drogowych obiektów inżynierskich.

3. Kontrole obiektów inżynierskich

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą most oraz 32 drogi gminne, w ciągu których występowało 46 przepustów²⁴, nie zostały objęte okresowymi kontrolami na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁵ oraz art. 20 pkt 10 u.d.p.

W 2020 r. i 2021 r. nie założono dziennika objazdu dróg, w którym należało odnotować m.in. objazdy dróg gminnych, w ciągu których występują przepusty, wymaganego § 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 11 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji.

Nieprawidłowości w zakresie braku kontroli oraz prowadzenia dziennika opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 9, 10, 12-19, 111-148, 167, 168, 179, 180)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2020 – 2022 (do 21 czerwca) 32 drogi gminne, w ciągu których występowało 46 przepustów²⁶ oraz most, nie zostały objęte okresowymi (rocznymi i pięcioletnimi) kontrolami wymaganymi art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego. Wójt jako zarządca drogi gminnej nie przeprowadzał również okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, wymaganych art. 20 pkt 10 u.d.p.

Wójt wyjaśnił m.in., że jednym z powodów nieprzeprowadzenia kontroli było nałożenie zbyt dużej liczby obowiązków w zakresie zarządzania drogami i obiektami inżynierskimi, jak również z uwagi na fakt, iż w budżecie gminy nie przewidziano środków na sfinansowanie zleceń wykonywania kontroli przez podmioty zewnętrzne. Wskazał, że kontrole zostaną przeprowadzone w terminie możliwie najszybszym, jednak nie wcześniej niż po zabezpieczeniu środków na ten cel i wyłonieniu wykonawcy zewnętrznego.

Zastępca Wójta wyjaśniła m.in., że obiekt mostowy w ciągu DG 190792C nie był objęty okresowymi kontrolami, nie był ujęty w wykazie. Po uzupełnieniu danych informacyjno-technicznych o tym moście założona zostanie książka obiektu mostowego. Będzie to wymagało poniesienia nakładów finansowych i przeprowadzenia kwerendy.

(akta kontroli str. 9, 10, 12-19, 111-148, 158-162, 165, 166, 242-247, 252-254)

2. W 2020 r. i 2021 r. nie założono dziennika objazdu dróg, w którym należało odnotować objazdy 32 dróg gminnych, w ciągu których występowało 46 przepustów, co naruszało § 9 ust. 1 pkt 2 oraz § 11 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji. Ponadto w 2022 r. (do 21 czerwca) w dzienniku objazdu dróg nie odnotowano objazdu dwóch²⁷ z tych dróg.

Wójt wyjaśnił m.in., że objazdów dokonywano na bieżąco. Dwa razy w tygodniu kierownik Referatu wykonywał objazd, kontrolę stanu dróg, przepustów, oznakowania na tych drogach. Nie zawsze było to odnotowane w dzienniku objazdu, co wynikało z realizacji także innych obowiązków służbowych. Były one wszystkie notowane w podręcznym notatniku realizowanych czynności przez pracownika. Rezultaty

²⁴ Przepusty o świetle otworu poniżej 150 cm stanowią integralną część drogi i ich stan poddawany jest kontroli przy wykonywaniu przeglądu drogi.

²⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm., dalej: „Prawo budowlane”.

²⁶ Dotyczy przepustów o świetle otworu poniżej 150 cm.

²⁷ Drogi gminne o nr 190718C; 190734C.

przeprowadzonych objazdów, kontroli stanu nawierzchni, przepustów wykorzystano do podjęcia działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, np. w roku 2020 przy przebudowie drogi i remoncie przepustu w Krukowie, Siewiersku i opracowaniu w 2022 r. dokumentacji projektowej na przebudowę drogi gminnej 190712C Śmiłowice-Olganowo, w tym remontu przepustu.

(akta kontroli str. 9, 10, 12-19, 111-148, 158-161, 179-180)

OCENA CZĄSTKOWA

Działalność w powyższym zakresie oceniono negatywnie ze względu na brak dokonywania wymaganych kontroli okresowych oraz nieprowadzenie dziennika objazdu dróg w 2020 r. i 2021 r.

OBSZAR

4. Utrzymywanie obiektów inżynierskich oraz urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń towarzyszących tym obiektom

Opis stanu faktycznego

4.1. W wyniku oględzin dziewięciu przepustów²⁸ i mostu²⁹ ustalono, że utrzymywano je w należytym stanie technicznym. Nie występowały na nich uszkodzenia zagrażające katastrofą budowlaną, jednak w przypadku siedmiu z nich stwierdzono naruszenia wymogów przepisów prawa, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 111-116, 149-154, 167, 168, 182-254)

4.2. W okresie objętym kontrolą wykonano remonty dwóch przepustów. Były one powiązane z przebudową dróg gminnych nr 190714C i 190719C. Łączne wydatki na remonty przepustów wyniosły 23,4 tys. zł.

Wójt wyjaśnił m.in., że decyzje dotyczące przebudowy dróg 190714C i 190719C wraz z wykonaniem prac remontowych na obiektach inżynierskich będących w ciągach tych dróg zapadły z uwagi na uszkodzenia nawierzchni (spękania poprzeczne, liczne ubytki, przy krawędziach i osi jezdni, brak równości podłużnej i poprzecznej), w tym także na przepuście. Ponadto w trakcie objazdów stwierdzono: nieszczelności na połączeniach rur betonowych, uszkodzenia barier, ubytki gruntu w nasypie. Kontrola z udziałem wykonawcy prac projektowych potwierdziła konieczność wykonania tych zadań. W jej wyniku wskazano na potrzebę odnowy nawierzchni, a także poprawy elementów konstrukcyjnych obiektów inżynierskich, co po realizacji tych prac zwiększyło bezpieczeństwo i wygodę ruchu.

(akta kontroli str. 43-69, 99, 103, 105-110, 159-162, 180)

4.3. Na moście i przepustach objętych oględzinami nie wprowadzono ograniczeń w ruchu. Ich stan techniczny nie powodował obniżenia parametrów eksploatacyjnych dróg, w ciągu których były usytuowane, oraz nie uniemożliwiał korzystania z najkrótszych połączeń bez konieczności dokonywania objazdów.

(akta kontroli str. 159, 161, 180-249)

W okresie objętym kontrolą Urząd nie był kontrolowany w zakresie stanu technicznego przepustów. Tego zagadnienia nie objęto również audytem i kontrolą wewnętrzną.

(akta kontroli str. 156, 157, 164, 166, 181)

²⁸ Usytuowanych na drogach gminnych nr: 190702C (km. 0+365; Nakonowo Stare); 190708C (km. 1+400; Skibice); 190710C (km. 0+161; Śmiłowice); 190714C (km. 3+384; Siewiersk); 190717C (km. 0+422; Wilkowiczki); 190718C; km. 0+526; Wilkowiczki); 190723C (km. 0+419; Wilkowice); 190726C (km. 0+208; Choceń); 190728C (km. 1+747; Ząbin).

²⁹ Usytuowanego w ciągu drogi gminnej 190792C w miejscowości Śmiłowice.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na siedmiu z 10 poddanych oględzinom obiektach inżynierskich zastosowano bariery niespełniające wymogów lub nie zastosowano ich wcale, czym naruszono § 180 pkt 9 i § 259 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie³⁰.

Dotyczyło to:

a) zastosowania niewłaściwych lub uszkodzonych barier na:

- przepustach w ciągu dróg gminnych: 190702C w Nakonowo Stare; 190710C w Śmiłowie; 190714C w Siewiersk; 190717C w Wilkowiczki; 190723C Wilkowice;
- moście w ciągu drogi 190792C w Śmiłowie;

b) braku barier na przepustach w ciągu dróg gminnych: 190718C w Wilkowiczki; 190726C w Chocień.

Zastępca Wójta wyjaśniła m.in., że bariery na przepustach w ciągu dróg gminnych 190702C, 190714C, 190717C, 190723C były zainstalowane od początku istnienia tych obiektów. Ich uszkodzone elementy zostaną wymienione. Nietypowa bariera na przepuście w ciągu drogi 190710C zostanie wymieniona w całości, a na moście w ciągu drogi 190792C zostanie uzupełniona. Na drodze 190718C zostanie zainstalowana nowa bariera ochronna, a na drodze 190726C istniejąca balustrada zostanie wymieniona na barieroporęcz. Powyższe zadania zostaną wykonane po zabezpieczeniu środków w budżecie gminy i wyłonieniu wykonawcy zewnętrznego.

(akta kontroli str. 182-249, 252-254)

2. Na jednym z 10 poddanych oględzinom obiektach inżynierskich nie zastosowano balustrad zabezpieczających ruch pieszych lub rowerów, czym naruszono § 180 pkt 8 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych obiektów inżynierskich oraz pkt 5.2. „Balustrady i poręcze” Załącznika Nr 4 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach³¹. Dotyczyło to mostu na drodze gminnej 190792C w miejscowości Śmiłowie.

Zastępca Wójta wyjaśniła m.in., że na obiekcie w ciągu drogi gminnej 190792C zachodzi konieczność ustawienia balustrady. Zostanie to zrealizowane łącznie z zadaniami dotyczącymi barier ochronnych.

(akta kontroli str. 182-249, 252-254)

OCENA CZĄSTKOWA

Obiekty inżynierskie występujące na zarządzanych przez Wójta drogach gminnych utrzymywano w należytym stanie technicznym. Stwierdzono jednak nieprawidłowości dotyczące zastosowania niewłaściwych barier lub ich braku na siedmiu obiektach inżynierskich oraz braku balustrad na jednym spośród tych obiektów.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

³⁰ Dz. U. Nr 63, poz. 735 ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie warunków technicznych obiektów inżynierskich”.

³¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2311 ze zm.

Wnioski

1. Objęcie ewidencją obiektu mostowego.
2. Założenie i prowadzenie książki drogi dla drogi gminnej.
3. Nadanie numerów ewidencyjnych mostowi i przepustom zlokalizowanym w ciągu dróg gminnych.
4. Terminowe przekazywanie do GDDKiA informacji o sieci zarządzanych dróg publicznych.
5. Ujęcie w księgach rachunkowych i inwentaryzowanie obiektu mostowego .
6. Opracowanie projektów planu rozwoju sieci drogowej oraz planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg i drogowych obiektów inżynierskich.
7. Przeprowadzenie kontroli okresowych dróg i przepustów.
8. Prawidłowe dokumentowanie objazdu dróg.
9. Wyposażenie dróg gminnych w bariery ochronne i balustrady.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

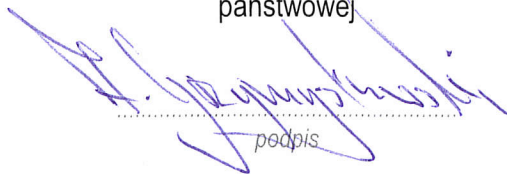
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 12 lipca 2022 r.

Kontroler

Andrzej Grzymysławski
główny specjalista kontroli
państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Tomasz Sobecki

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Bydgoszczy
z up:
podpis
Adam Kończak
p.o. Wicedyrektor